

FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN
Amsterdams Archeologisch Centrum

Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap
Mevrouw Mr. M.C. van der Laan
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Nieuwe Prinsengracht 130
1018 VZ Amsterdam

SC DEEL 106/2466
1) SC
2) OGC
3) PCE / OWR

Amsterdam, 10 januari 2006
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: BU-2006/21
Bijlage(n):

13 JAN 2006

Betreft: preferente positie Universiteit van Amsterdam

Contactpersoon: Prof. Dr. F.C.W.J. Theuvs AAC
Tel.: +31 020-525 5830
Fax: +31 020-525 5831
E-mail: f.c.w.j.theuvs@uva.nl

Geachte mevr. Van der Laan,

2-2-2006

Wij schrijven u naar aanleiding van het voorgenomen archeologisch onderzoek op het zogenaamde Veilingterrein in Wijk bij Duurstede. Op dit terrein zal een Definitief Archeologisch Onderzoek plaatsvinden omdat de archeologische resten door verstoringen van de bodem als gevolg van nieuwbouw verdwijnen. Het onderzoeksterrein is ca. 2,5 ha groot en betreft het laatste voor wetenschappelijk archeologisch onderzoek beschikbare deel van het vroeg-middeleeuwse Dorestad van enige omvang. Middels deze brief vragen wij u de preferente positie van de Universiteit van Amsterdam te erkennen ten aanzien van dit onderzoek op basis van artikel 49 van de voorgenomen wetswijziging Monumentenwet 1988. Wij verzoeken u te anticiperen op dit artikel.

Dorestad is cruciaal voor de geschiedschrijving van de Frankische periode en de ontwikkeling van de vroeg-middeleeuwse economie, niet alleen voor Nederland, maar voor geheel noord-west Europa. Dorestad ontbreekt in geen enkel handboek over deze periode en vormt een sleutelsite in vele debatten. Die debatten raken het wezen van de post-Romeinse samenleving in Europa, de aard van interculturele uitwisseling en de opkomst van regionale economieën. Nieuwe grootschalige opgravingen in Dorestad, die dus naar de laatste stand van onze kennis en mogelijkheden kunnen worden uitgevoerd, zullen internationaal worden gevolgd. De Nederlandse archeologie heeft ten aanzien van deze site dus een zware verantwoordelijkheid en kan zich geen matig onderzoek permitteren.

Dit onderzoek past bij uitstek in het onderzoeksprogramma van het Amsterdams Archeologisch Centrum van de Universiteit van Amsterdam dat zich met name richt op het onderzoek van centrale plaatsen, steden en stedelijke cultuur in Noord-west Europa. Daarbij is voornamelijk een accent gelegd op de Vroege Middeleeuwen, maar onderzoek naar latere steden vindt ook al op bescheiden schaal plaats. De Universiteit van Amsterdam is de enige in Nederland met een leerstoel Historische archeologie en de (programmatische) inaugurale rede van Professor Theuvs van 2003 neemt Dorestad en de culturele inbedding van uitwisselingssystemen in de Vroege Middeleeuwen een belangrijke plaats in. In latere publicaties is hij verder op deze problematiek ingegaan en heeft hij dit voor een internationaal voetlicht gebracht. Dit nieuwe onderzoek in Dorestad maakt het mogelijk onze hypothesen over het functioneren van Dorestad en haar betekenis in de toenmalige samenleving te toetsen. Wij hebben deze onderzoeksopdracht nader omschreven in onze onderzoeksmissie voor de archeologie van de Middeleeuwen en Moderne Tijd (2004), die is te lezen op onze website (http://cf.hum.uva.nl/archeologie/pdf/Mission_Statement_ME_MO.pdf).

Bovendien is bij de herbezetting van nieuwe formatieplaatsen nadrukkelijk rekening gehouden met deze onderzoeksplannen. De nieuw geformeerde staf van het AAC mag als bij uitstek gekwalificeerd worden genoemd voor dergelijk onderzoek, zowel inhoudelijk als op het terrein van het projectmanagement.

Met deze brief willen wij verwijzen naar de voorgenomen wetswijziging Monumentenwet 1988, artikel 49, dat een preferente positie van Universiteiten waarborgt voor onderzoek in het kader van archeologische monumentenzorg als gevolg van de implementatie van het Verdrag van Valletta.

Artikel 49 stelt dat moet blijken dat het onderzoek van belang is voor het onderzoeksprogramma van de universiteit. Wij vertrouwen erop dat met de inleiding van deze brief het belang van het onderzoek in Wijk bij Duurstede voor ons wetenschappelijk programma afdoende is betoogd. Het artikel eist dat er voldoende capaciteit is om dit onderzoek in een redelijke termijn uit te voeren. We kunnen hiaraan voldoen omdat we dit onderzoek niet alléén willen uitvoeren, maar in samenwerking met andere marktpartijen, waaronder de Vrije Universiteit. Met deze samenwerking voldoen we ons inziens ook aan een andere eis van dit artikel, namelijk een gering marktverstrend effect.

De financiële gevolgen van het onderzoek zijn nu niet exact in te schatten, omdat het bestaande Programma van Eisen voor een goed archeologisch wetenschappelijk onderzoek dient te worden aangepast en op basis daarvan een reële kostenraming dient te worden opgesteld. De kostenraming is op basis van gangbare markttarieven en we zullen voor het veldwerk een kostenefficiënte oplossing bedenken o.a. door de inzet van studenten. Dat komt bovendien de kwaliteit van het werk ten goede en tevens is het voor beide betrokken universiteiten van belang zulke stageplaatsen te kunnen aanbieden op een dergelijk aansprekend onderzoek. Niettemin voorzien wij dat we voor een dergelijk hoogwaardig project een beroep zullen moeten doen op de 'voorziening voor excessieve kosten'. Wij menen dat voor een site met een dergelijk hoog nationaal en internationaal belang dat gerechtvaardigd is. Tot slot vermelden we voor de volledigheid dat het AAC beschikt over een opgravingsvergunning en dat ons AAC/Projectenbureau door het CvaK positief is beoordeeld.

We vertrouwen erop dat wij met deze brief kan aantonen dat het Amsterdams Archeologisch Centrum van de Universiteit van Amsterdam voldoet aan de eisen die zijn geformuleerd in de voorgenomen wetswijziging met artikel 49. Wij vragen u voor dit onderzoek onze preferente positie te erkennen en de huidige aanbesteding voor dit onderzoek te staken zodat we een gedegen onderzoeksplan kunnen opstellen dat onder onze regie wordt uitgevoerd. Wij willen dit inbedden in een 'International Expert Network', met daarin personen en projectleiders van vergelijkbare projecten, hetgeen voor ons eenvoudig is in werking te zetten opdat wij ons verzekerd weten van de beste adviezen hoe internationaal levende onderzoeksvragen te vertalen naar een goede veldstrategie.

Misschien heeft u meer informatie voor uw raadpleging bij NWO. Desgewenst zal de verlangde informatie worden gegeven, maar wij vinden het van belang dat wij het beroep op de preferente positie van de Universiteit van Amsterdam voor dit onderzoek bij u kenbaar maken vóórdat er een opdracht voor dit onderzoek wordt verstrekt door de opdrachtgever Bouwfonds Nederland.

In afwachting van uw antwoord verblijven wij hoogachtend,

Dr. S.J. Noords
Voorzitter College van Bestuur

Prof. dr. F. Theuws
Hoogleraar Historische Archeologie

Cc De directeur van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, De voorzitter van de Stichting ARCHON